

Tömegrendezvények veszélyei

A könnyebbé váló közlekedés és a népesség növekedése miatt egyre több ember látogatja a különböző eseményeket, rendezvényeket. A sportmérkőzéseken, a tüntetéseken vagy a bevásárlóközpontokban nagy tömeg gyűlhet össze. A csoportos emberi magatartás egyik legkatasztrofálisabb megjelenési formája a pánik okozta, tömeges, fejvesztett menekülés. Ez a menekülés gyakran halálos kimenetelű balesetekhez is vezethet, mert a tömeg embereket nyom össze vagy tipor el. Ezt a viselkedést gyakran életet veszélyeztető szituációk váltják ki, pl. tüzeset egy zsúfolt épületben, természeti katasztrófák stb. Vannak esetek, amikor az ülő- vagy állóhelyekért siető emberek között alakul ki pánikszerű rohanás, máskor pedig minden ok nélkül. A szakemberek ugyan folyamatosan dolgoznak ki módszereket az ilyen szerencsétlenségek mértékének csökkentésére, de a tömeges események száma és mérete egyre nő, ezek gyakorisága is emelkedik. Ezért fontos az emberek felkészítése a tömegpánik elkerülése érdekében.

Hogyan alakul ki a pánik?

Veszély kialakulása esetén az emberek között a pánik elkerülhetetlen.

Az emberi agy a veszély elkerülése érdekében automatikusan próbál védekezni: hirtelen megnő az idegrendszernek az alapizgalmi szintje, és ennek következményeként egyszerűen a legtöbb ember képtelen arra, hogy gondolkodjon, racionálisan felmérje a helyzetet. Ezt hívják egyszerűen "idegrendszeri korlát"-nak. Az agy tehát blokkolja a gondolkodást, „vészhelyzet” üzemmódra kapcsol és csak az ösztönök működnek: pánik van tehát menekülni kell. Éppen úgy, mint az állatoknál. Az állatvilágban is az nyer és az éli túl, aki gondolkodás nélkül azonnal reagál.

Amikor a tömeg egy emberként ismeri fel, hogy életveszélyes helyzet alakult ki, mindenki gondolkodás nélkül a legegyszerűbb megoldást választja: azt csinálja, amit a többiek. Az emberek meggyorsítják lépteiket. Ilyenkor a gyors haladás következtében egyre közelebb kerülnek egymáshoz, és megkezdődik a lökdösődés. A haladás koordinátlanná válik, különösen ha szűk kijáraton próbálnak átmenni. A kijáratoknál dugulások és tömörülések keletkeznek. Az összepréselődött emberek tömege hatalmas erőt fejt ki. Az egyén ilyenkor úgy látja, hogy a többi ember

jelenléte egyenesen akadályozója a menekülésének, ezért a velük való együttműködés helyett inkább a versenyt választja a reakció formájaként, s a tét saját életének mentése. A menekülés egyre kilátástalanabb, mivel a sérült, földre zuhanó emberek további akadályt képeznek. Az emberek hajlanak a közelükben lévők utánzására. A megvadult, vak tömeg gyakorta észre sem veszi, hogy van másik kijárat, amelyen könnyen elmenekülhetnének.

A menekülési pánikhelyzeteknek 2 alapváltozatát különböztethetjük meg:

1. Az emberek tudják, hogy merre van a kijárat, és a problémát elsősorban az okozza, hogy nem tudják elég gyorsan elhagyni a helyiséget, mert túl sokan vannak és a kijárat szűk, így ott az emberek feltorlódnak. Ilyenkor a kijárat elé helyezett oszlop segíthet a szabad áramlás növelésében, mert csökkentheti az ott fellépő nyomást.

2. A másik alaphelyzet, amikor egy hirtelen, riadalmat keltő információ (például tűzriadó esetén) után zárt térben (terem, bolt, mozi) tartózkodó emberek próbálnak menekülni olyan feltételek között, amikor a sötét vagy füst miatt a kijárat helye nem látható. Ekkor a "feladat" része a kijárat megtalálása, és kérdés, hogy ebben a pánikhelyzetben az emberek képesek-e kollektív módon cselekedni.

Mit tegyünk?

Mielőtt még kitörne a hanyatt-homlok menekülés, egy nagyon pontos, nagyon rövid, nagyon egyszerű instrukcióval kell megmondani, vagy megmutatni, hogy merre van a kijárat.

Fontos a "Lassan járd, tovább érsz" mondás gyakorlati alkalmazása. Ha normális léptekkel haladnak az emberek, könnyebben eljutnak a kijáratig és átjutnak rajta, mintha rohannának.

Maradjunk nyugodtak, higgadtak! Vigyázzunk társainkra!

Ha sérült embert látunk, vigyük védett helyre. Nyugtassuk meg, öntsünk belé erőt! Minél hamarabb értesítsük a mentőket.